

Дипломатія конкретних справ

Дипломатична робота в уявленнях пересічного громадянина це щось утаємнене, закрите від загалу броньованими дверми та ґратами на вікнах. Є і інше уявлення, що дипломатичне життя це суцільне свято: прийняття, фуршети, коктейлі. Колись, ще при СРСР, мене переконувала одна активістка Товариства української культури Угорщини в тому, що всі дипломати «кагебісти».

Звернемося до класики. Українська дипломатична енциклопедія визначає, що дипломатія офіційна діяльність глав держав та глав урядів, відомств закордонних справ, закордонних представництв та інших органів зовнішніх зносин з реалізацій цілей і завдань зовнішньої політики держави, а також захисту прав та інтересів держави, її установ і громадян за кордоном [1].

Реалізація всіх цих завдань вимагає від кожного дипломата високого професіоналізму, самовіддачі та патріотизму. Дипломатична робота це тяжка, рутинна і часто невдячна робота.

Звернемося тільки до найвідповідальнішої діяльності посольства, а саме візити на найвищому рівні. Візити державних діячів є щонайбільшою формою міжнародного спілкування. У ході візитів узгоджуються і вирішуються широкомасштабні зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні ініціативи, розробляються конкретні шляхи подальшого розвитку відносин та поступального руху[2].

Підготовка візиту на найвищому рівні, це досить складна і копітка робота. Потрібно підготувати та погодити з приймаючою стороною програму візиту, забезпечити матеріали для проведення переговорів, а це і інформаційно – аналітичні матеріали, і тези для бесіди, і погоджені з приймаючою стороною тексти угод, і програма для дружини високого гостя. Практично декілька місяців всі співробітники посольства працюють на такий візит. І якщо щось піде не так, посла можуть зняти із займаної посади.

Звичайно, дипломатична робота у країні перебування це не тільки візити, це безліч інших не менш важливих завдань які покладаються державою на дипломатичні представництва та їх співробітників. І тут виникає проблема затягування у вир повсякденних турбот та проблем. Кожний день посла насичений зустрічами, бесідами, різноманітними заходами. Роботи море, а проаналізуєш у кінці місяця, а що зробив і виявляється, що сухий залишок мізерний. Термін перебування закордоном швидко плине, і що зостанеться після тебе у двосторонніх відносинах, які конкретні справи ти зробив за ці роки для власної країни, і для країни перебування? На всі ці питання повинний дати відповідь кожний посол після завершення своєї каденції.

Тому коли другий раз, мені випала доля, працювати послом у Будапешті – вирішив, що мушу скласти чіткий план реалізації конкретних справ в Угорщині.

Розпочав із встановлення пам'ятника Т.Г.Шевченко у Будапешті. В березні 2005 року я прибув у Будапешт в якості Надзвичайного та Повноважного Посла України в Угорщині. У перші дні зустрівся з Ярославою Хортяні, яка на той час була головою Товариства культури українців Угорщини. Перше питання яке вона поставила, було знесення постаменту під пам'ятник Т.Г.Шевченко, який був встановлений на площі 15 березня у м. Будапешті. Справа у тому, що колишній посол України в Угорщині Юрій Мушка ініціював встановлення пам'ятника Т.Шевченко без погодження із українською громадою. Цей пам'ятник виготовив угорський скульптор і він зовсім не був схожий на Шевченка.

Ярослава включила всю свою енергію проти цього проекту. А відкрити бюст планували під час візиту голови ВР України В.Литвина до Угорщини. Хортяні таки вдалося зірвати відкриття цього пам'ятника. Хоча п'єдестал було вже встановлено, на ньому було написано Тарас Шевченко – український поет і зверху стирчала одинока арматура, яка нагадувала відомий американський жест одним пальцем.

Тому переді мною стояло завдання прибрати із площі цей сором. Рішення знайшлося дуже просте, встановити цей пам'ятник у дворі посольства. І оскільки це українська територія то ніяких дозволів угорської влади не було потрібно. Угорці із радістю сприйняли цю пропозицію, підтримала її і Ярослава. І вже за декілька днів постамент демонтували і установили разом із пам'ятником у дворі посольства.

Зразу переді мною відкрився шлях для виготовлення нового пам'ятника великому українському поету у Будапешті. Я звернувся до мого друга – ректора Львівської національної академії мистецтв А.А.Бокотей із проханням знайти скульптора який би був здатний зробити достойну скульптуру. Андрій запропонував на цю роль мого знайомого професора Академії Івана Микитюка.

Іван приїхав до Будапешту, жив у мене дома та ліпив декілька варіантів пам'ятника із пластиліну. З місцем ми визначилися, це був невеликий скверик на вулиці Головна, біля МЗС Угорщини та греко-католицької церкви куди постійно ходить молитися українська громада. Ми порадилися із Іваном і вирішили, що найкраще буде якщо скульптура буде сидячою. На наступний день скульптура у пластиліні була готова. Увечері ми її показали Ярославі і та також цю ідею підтримала.

Тепер треба було найти кошти на виготовлення пам'ятника із бронзи, на оплату архітектурного проекту, добитися дозволів від органу самоврядування другого району Будапешту та відповідних структур мерії міста. З коштами допомогло керівництво Індустріального союзу Донбасу а саме С.О.Тарута та генеральний директор «Дунаферу» В.В.Науменко. Всі дозволи пробивав особисто, активно допомагав мені у цьому Михайло Юнгер – радник посольства. Угорські друзі порекомендували ливарню Йозефа Сабо, яка є провідною у цій галузі в Угорщині. Зустрівся із Йозефом, домовилися як будемо працювати. Через декілька днів приїхав Микитюк, отримав прямо на заводі майстерню, глину та кімнату у готелі недалеко від ливарні. Працював Іван день і ніч та трохи більше чим за місяць скульптура у глині була завершена. Ми покликали представників спеціальної мистецької комісії мерії міста. Вони довго дивувалися що скульптор за такий короткий проміжок часу зробив таку величезну роботу, а потім із невеличкими зауваженнями дали добро на переведення скульптури у бронзу.

Допомогло і те, що саме у цей час в Будапешті перебували Президент Національної академії мистецтв України А.В.Чебикін та ректор Львівської академії мистецтв А.А.Бокотей. Вони оглянули скульптуру разом із угорськими фахівцями і зробили практично аналогічні зауваження.

Далі виникло питання постаменту під скульптуру. У мене ще з часів моєї першої дипломатичної роботи склалися дружні стосунки із Анатолієм Івановичем Повзиком директором та власником заводу по виготовленню виробів із мармуру та граніту містечка Белічі, що під Києвом. Я переговорив із ним по телефону, а потім поїхав до Києва та зробив замовлення. Постамент був виготовлений із житомирського лабрадориту у короткі терміни і дуже якісно та доставлений до Будапешту. Все інше було справою техніки.

11 липня 2007 р. Президентом України В.Ющенком разом з Президентом Угорщини Л.Шойомом був відкритий пам'ятник видатному українському поету та стійкому борцю за незалежність України Тарасу Григоровичу Шевченку.

Після урочистого відкриття президент В.А.Ющенко сказав мені, що це дійсно один із кращих пам'ятників Великому Кобзарю у Європі.

Ось як про цю подію було написано у часопису ТУКУ «Громада»: «...подружжя Ющенко разом з угорським президентом Ласлом Шойомом та його дружиною взяли участь у церемонії відкриття пам'ятника українському поету Тарасу Шевченку у Будапешті.

У своєму виступі президент України наголосив на винятковій ролі, яку відіграв Шевченко для української нації, формування української мови. "Для нації це людина, яка впродовж останніх двох століть закликає до волі, до свободи, багато років навчає любові до свого народу", - сказав Ющенко. Він підкреслив, що надзвичайно важливим є збереження у молодших поколіннях українців поваги до постаті Великого Кобзаря. "Переконаний, що пам'ятник якраз і буде слугувати цій місії", - сказав президент, додавши що найкращим компліментом українському народу від будь-якої держави світу та нації є вшанування пам'яті Тараса Шевченка [3].

Вже потім, через декілька років, Я.Хортяні та керівництво ТУКУ добилися того, що влада м. Будапешта назвала площу на якій встановлений пам'ятник іменем Т.Г.Шевченко.

Наступною величезною роботою яку нам вдалося реалізувати було спорудження у місті Брянка Луганської області меморіалу військовополоненим та інтернованим громадянам Угорщини, які загинули у таборах НКВС протягом 1944-1950 рр. Історія ця розпочиналася так. Під час підготовки до державного візиту президента Ющенко (липень 2007 р.) Центр, як завжди вимагав його змістового наповнення. А це означало, що хоч два, три документа потрібно було підписати. Ми нашкребли з великими труднощами два, а це мало. Тоді я запропонував угорцям підписати Декларацію під назвою «Спільна Європа – спільна пам'ять». Справа у тому, що В.А.Ющенко мав передати угорцям засекречені КДБ списки військовополонених та інтернованих громадян Угорщини, які загинули у таборах НКВС протягом 1944-1950 рр. на території України та місця їх захоронень. А у декларації у декількох пунктах говорилося про наступне.

«Пройшло трохи більше 60 років після закінчення Другої світової війни, в якій Європа понесла найбільші втрати. За цей час виросло багато поколінь, корінним чином змінилася політична карта світу.

На Європейському континенті, який двічі став ареною початку світових воєн, вже більше півстоліття панує мир. Цей значний результат був би неможливим без Європейського Союзу, а також без демократичних перетворень у країнах, які залишилися поза межами Співтовариства, але духовно та Історично є частиною Європи.

Сьогодні, коли в Європі проходять масштабні інтеграційні процеси, нам потрібно в душі ідеї порозуміння і примирення піклуватися в усьому світі про збереження пам'яті загиблих, про догляд їх могил. Наша декларація закликає віддавати пошесті жертвам війни, визначити місця їх поховань, доглядати та охороняти пам'ятні знаки на їх могилах.

Ми погодилися разом брати участь у з'ясуванні загиблих на території України угорських жертв та українських - на території Угорщини, виявленні місць їх поховань, гідному

увічненні їх пам'яті. Це наш обов'язок, який одночасно сприяє поглибленню єднання народів Європи, зміцненню спільної пам'яті.

На наше переконання, основою успішного розвитку Європи є спільність цінностей, до яких належить пам'ять про загиблих, яку шануємо у взаємній повазі». [4]

Секретаріат президента Угорщини категорично відмовився підписувати будь яку декларацію. Я попросився на зустріч до керівника міжнародної служби Л.Шойома посла А.Гуяша і детально пояснив ситуацію. На наступний день угорці дали згоду але вирішили цей документ ніяк не називати. Тільки під час переговорів президенту України вдалося переконати свого угорського колегу у том, що потрібно декларацію назвати. Угорці запропонували назву «Спільна пам'ять в ім'я майбутніх поколінь» ми погодилися і декларація була підписана у місті. Будапешт, 10 липня 2007 року президентами обох країн. [5]

Вивчив список місць де були угорські поховання і зупинився на місті Брянка, Луганської області. По перше там було найбільше поховано угорців 494 чоловіка, по друге це була моя рідна область, і на кінець біля цього міста за декілька кілометрів розташований Алчевський металургійний комбінат, який належить ІСД. Саме цей комбінат і у першу чергу його директор Шевченко Тарас Григорович надали велику допомогу у спорудженні цього меморіалу.

З дозволу міністра я поїхав на Луганщину. У першу чергу відвідав голову обласної адміністрації Антипова Олександра Миколайовича, розповів йому про наші плани щодо будівництва меморіалу у Брянци. Він цю інформацію сприйняв позитивно і пообіцяв допомогу. Потім поїхав у Брянку там мене прийняло все керівництво міста на чолі із главою адміністрації Н.С Грязевим. Проінформував їх про бажання угорців спорудити меморіал у їхньому місті. Всі присутні підтримали цю ідею. Залишилося тільки відвідати місце захоронення, а ним виявилось чисте поле на якому де не де були горбики від старих могил. І тільки одна металева табличка із прізвищем німця, яку тут встановив його син декілька років назад.

Робота була дуже складна. Потрібно було збудувати три кілометра дороги до меморіалу, спланувати саму площадку під меморіал виконати всі будівельні роботи, виготовити та встановити сам пам'ятник та гранітні плити із іменами загиблих.

Проект меморіалу розробив Угорський військово – історичний інститут, пам'ятник і гранітні плити знову допоміг виготовити Повзик А.І., всі будівельні роботи були виконані Алчевським металургійним заводом під особистим контролем генерального директора Т.Г.Шевченко, а дорогу побудувала місцева влада. Весь процес створення меморіалу ускладнювався тим, що терміни його відкриття не давали часу на розкачку. Планувалося, що меморіал відкриють два президенти у березні, під час державного візиту Л.Шойома до України. Люди працювали взимку при 15 градусному морозі, але вже на початку березня 2008 року все було готово.

І знову розпочалися непорозуміння. На березень 2008 року був запланований візит президента Угорщини Л. Шойома в Україну. І українська сторона запропонувала під час якого урочисто відкрити меморіал у Брянци, а у червні вже відкрити пам'ятник на Верещькому перевалі. Угорці категорично відмовили та запропонували перенести візит на липень 2008 року. Звичайно ми погодилися. Але і у липні президент Угорщини з невідомих мені причин не погодився їхати у Брянку. Я відчував себе дуже незручно перед моїми земляками. І єдине що міг зробити домовитися із Ю.І.Єхануровим, який на той час

був міністром оборони України, що він разом із своїм угорським колегою відкриє цей меморіал.

Так і трапилося 7 листопада 2008 року у ході дводенного візиту Міністра оборони Угорської Республіки І.Секереша до України угорський міністр разом зі своїм українським колегою Ю.Єхануровим відкрили у м.Брянка Луганської області пам'ятний знак військовополоненим та інтернованим громадянам Угорщини, які загинули у таборах НКВС на території України протягом 1944-1950 рр.

У своїй промові на церемонії відкриття угорський Міністр зауважив, що з часу підписання між Україною і Угорщиною у 1996 році міжурядової Угоди стосовно взаємного догляду за військовими кладовищами угорські військові могили в Україні стали відчутно доглянутішими, а поруч з ними збудовані пам'ятники, яких раніше не вистачало. На сьогодні, підкреслив він, відомо, що в Україні на 372 кладовищах, де поховані військовополонені, спочивають останки 13819 угорців.

На думку Ю.Єханурова, починання, подібні брянківському, дуже важливі з точки зору відносин між двома країнами. При цьому український міністр зауважив, що про трагічне минуле обов'язково треба згадувати, щоб воно ніколи не змогло повторитися.

Після закінчення урочистої церемонії відкриття виникла досить неприємна ситуація коли до угорського міністра підійшов молодий чоловік, він відрекомендувався як перший секретар Краснодонського міському комсомолу і став казати про те, що це неправильно встановлювати пам'ятники загарбникам на нашій землі і т.п. І.Секереш пробував щось відповісти але тут втрутився один літній чоловік, який сказав: «Не слухайте цього придурка пане міністр. Я місцевий житель і хочу вам сказати, що у травні коли у нас поминальні дні на цих занедбаних могилах завжди були квіти. Ці бідні люди не винні, що їх політики погнали на війну». Угорський міністр, який до речі знає російську мову, тепло подякував цьому добродію і на цьому цей інцидент було вичерпано.

Угорські ЗМІ широко коментували відкриття меморіалу, показували декілька сюжетів по телебаченню. Назад я летів із угорським міністром разом на їхньому літаку. Коли літак набрав висоту І.Секереш покликав стюарда, а сиділи ми за одним столом і запропонував мені бокал чудового угорського червоного вина. Я не відмовився і тоді він виголосив тост за мене, угорський міністр сказав наступне: «Якби не ви пане посол то цього меморіалу ніколи би не було».

У розвиток положень зазначеної Декларації завдяки зусиллям Посольства 25 липня 2009 р. вперше у новітній історії Угорщини у населеному пункті Вор'юлопош Ніртелекського міського органу самоврядування на місці колишнього накопичувального табору, де у 1939 році перебували понад 300 патріотів Карпатської України, відкрито пам'ятну дошку січовим стрільцям.

Наразі, у продовження реалізації положень Декларації, у с.Дерцен Мукачівського району Закарпатської області завершено роботи по будівництву Центрального інтернаціонального кладовища військовослужбовцям, партизанам та особам, інтернованим під час військових дій, яке названо меморіальним парком „Примирення за спільну Європу”. Воно представляє собою меморіальний пагорб та хрест. Відкриття зазначеного меморіального комплексу відбудеться незабаром.

Наступною справою яка залишиться на роки як символ українсько – угорської дружби було відкриття у м. Будапешті пам'ятного знаку жертвам Голодомору 1932-33 років в

Україні. Угорщина була першою країною у Європі яка ще у листопаді 2003 році визнала у Парламенті Голодомор – Геноцидом українського народу. Ідея встановити у центрі Будапешту такий пам'ятний знак належала мені та Ярославі Хортяні, про яку я вже писав. Місце ми вдвох визначили зразу, а саме площа Шандора Петефі у самому центрі Пешта, поруч з Пам'ятним хрестом жертвам вірменського геноциду 1915 року та Пам'ятним знаком жертвам громадянської війни в Греції 1947 року.

Було і декілька пропозицій українських скульпторів, щодо пам'ятного знаку, але всі вони у своїй основі мали хрест, робити посеред міста цвинтар звичайно нам би ніхто не дав. Тому я зразу запропонував ідею свічки оплетеної терновим вінком. До речі, я близько не знав, що у Києві також розробляється проект пам'ятника аналогічної тематики у формі свічки. Я намалював ескіз і направив його до міста Львів у Національну Академію мистецтв для розробки макета пам'ятного знаку, попередньо домовившись про допомогу з боку ректора А.А.Бокотея. Андрій Андрійович доручив цю справу доценту, завідувачому кафедрою художнього скла О. Звіру.

Через декілька тижнів ми отримали виконаний у матеріалі ескіз пам'ятного знаку і запустили його у виробництво. Далі залишалося погодити із угорцями дозволи на встановлення пам'ятного знаку. Хочу підкреслити, що тут величезну роботу провів перший секретар посольства Іштван Балог. Він налагодив контакти із мерією міста, керівництвом п'ятого району Будапешту де ми планували розмістити пам'ятник. На першій моїй зустрічі із полгармештером (мером) району ми отримали підтримку цього проекту і далі залишалися лише бюрократичні узгодження.

І вже 17 грудня 2008 року на площі Петефі в Будапешті Посольством України в Угорщині спільно з Державним органом самоврядування українців Угорщини та Товариством української культури Угорщини було проведено урочисте освячення місця, де планувалося встановити пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932-33 років в Україні.

Ось як повідомляв про цю подію часопис українців Угорщини «Громада». «На постамент пам'ятного знаку Послом України в УР Д.Ткачем та Головою Державного органу самоврядування українців Угорщини Я.Хортяні була встановлена керамічна плита, на якій українською і угорською мовами викарбовано напис: «На цьому місці буде встановлено Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932-33 років в Україні з нагоди вшанування 75-ї річниці трагедії українського народу».[6]

Потім була весна наступного року, візит Президента України та урочисте відкриття. Краще від мене цю подію описав мій друг кореспондент «Укрінформу» Степан Ваш. «29 квітня 2009 року Президент України Віктор Ющенко взяв участь в урочистому відкритті у Будапешті пам'ятника жертвам Голодомору 1932-33 років в Україні, що постав у самому центрі Будапешта - на майдані Шандора Петефі на лівому березі Дунаю. На церемонії також були присутні представники парламенту та політичних партій Угорщини, місцевої влади Будапешта, державного та місцевих органів самоврядування українців Угорщини, члени Товариства української культури в Угорщині.

У своєму виступі Президент України Віктор Ющенко підкреслив: "Тут, на цьому святому місці, висловлюю щире вдячність Угорщині, парламент якої першим у Європі визнав Голодомор актом геноциду проти українського народу. Пам'ятник, який сьогодні разом відкриваємо - приклад братньої підтримки України з боку угорського народу".

Віктор Ющенко від імені українського народу подякував кожному, хто причетний до сьогоднішньої знакової події, зокрема, державному керівництву і громадським діячам

Угорської Республіки, українській громаді в Угорщині, мерові Будапешта Габору Демскі і мерові V-го району столиці Угорщини Анталу Рогану.

"Цей меморіал є нашою спільною святинею. Ми підкреслюємо: українці і угорці спільно стоять супроти будь-якої загрози. Ми віддаємо шану минулому, однак думаємо про майбутнє. Ми підтверджуємо: ми - брати і разом будуємо спільне і добре майбутнє для наших народів", - наголосив Віктор Ющенко.[7]

Площа ім. Ш.Петофі розташована на березі Дунаю і є одним із найулюбленіших місць жителів Будапешту та гостей столиці. За час відкриття пам'ятного знаку сотні тисяч людей його побачили і поклонилися світлій пам'яті безвинно замордованих жертв Голодомору. І я маю велике задоволення сказати, що особисто долучився до цієї святої праці разом із моїми друзями, яким не байдужа доля України, її минулого та майбутнього.

Ще одну справу, яку наприкінці мені вдалося реалізувати було встановлення пам'ятника Шандору Петефі у місті Києві.

1-3 грудня 2007 року відбувся офіційний візит мера м.Будапешт Г.Демського до української столиці, я на прохання Габора супроводжував його у цій поїздці. Мер мав зустріч із міським Головою м.Київ Л.Черновецьким. Бесіда проходила досить дивно. Біля київського голови сидів його заступник В.Журавський і підкреслював фломастером ті слова які потрібно було говорити. Діалогу практично не було, були лише монологи. Однак коли Демскій сказав про бажання встановити у місті Києві пам'ятник великому угорському поету революціонеру Шандору Петефі, мер Києва пожвавішав і пообіцяв всіляку підтримку у тому числі у виділенні грошей для проведення будівельних робіт та благоустрій місця на якому буде встановлено пам'ятник.

Бідний Габор таки повірив у те що ці обіцянки чогось варті.

Спочатку справа йшла більш менш нормально Українська сторона запропонувала угорцям декілька місць для встановлення пам'ятника. Дивну позицію у цій справі зайняло посольство Угорщині у Києві. Мені прийшлося декілька разів телефонувати послу Андрашу Баршоні та просити відвідати ці місця і вибрати краще. У кінцевому рахунку я вирішив працювати не із посольством, а із київським товариством угорської культури, яке очолював мій давній друг Тібор Ваш, нажалі нині покійний. Ми переговорили по телефону із Тібором і він із радістю включився у цю роботу.

Місцем установки пам'ятника було визначено сквер по вулиці Воровського Шевченківського району Києва. У лютому 2009 року посольство організувало поїздку в українську столицю делегації Будапештської мерії (до складу якої входив, зокрема, і архітектор), яка у ході свого візиту оглянула та схвалила запропоноване українською стороною місце встановлення пам'ятника.

Угорська сторона досить оперативно розробила архітектурний план встановлення пам'ятника та виготовила бюст пам'ятника та постамент. Київська столична влада завірила угорців у тому, що його буде відкрито у травні 2009 року. Однак через те, що необхідна документація на рівні міста не була остаточно узгоджена, заплановані урочистості довелося відкласти.

Скільки разів я телефонував чиновникам різного рангу не можу навіть порахувати. Але такого футболу, такої безвідповідальності я не зустрічав у житті. Прийшлося звернутися до Чернівецького листом і попросити вплинути на його колег. Як не дивно але реакція на

цей лист була. І у березні 2009 року було прийняте протокольне доручення, затверджене Київською міською державною адміністрацією у якому Шевченківській адміністрації доручалося виділити місце для встановлення пам'ятника Ш.Петефі по вулиці Воровського між будинками №8 та №11. Терміном виконання доручення було 16 березня 2009 р. Водночас, Шевченківська районна рада у м.Київ прийняла рішення про встановлення на згаданому місці пам'ятника В.Висоцькому. У зв'язку з цим зателефонував голові Шевченківського району В.П.Пилипишину та попросив допомоги. Цей чинуша з пагорбів Дніпра розмовляв зі мною, як з бидлом. Я уявляю як він розмовляв із простими людьми, які приходять до нього зі своїми життєвими проблемами. Я зрозумів, що треба шукати на нього якісь виходи.

Зателефонував моєму комсомольському другу Сергію Лаптеву, ректору Університету «КРОК» та попросив з'ясувати хто має на Пилипишина вплив. Він зразу направив мене у правильне русло підказавши, що цей чиновник входить до блоку Литвина і що саме там треба шукати підтримки. Я зразу збагнув, що у цьому блоці впливовою людиною є Сергій Гриневецкий – мій комсомольський товариш. Його мобілка у мене була і я відповідно йому зателефонував. Сергій пообіцяв допомогти. Десь через тиждень він мені зателефонував і сказав, що йому хоч Висоцький більш до вподоби чим Петефі, але питання вирішено позитивно. Я сердечно подякував Сергію і продовжив боротьбу знову.

У червні 2009 року заступник голови Київської міської державної адміністрації С.Рудик поінформував Посольство України в УР про те, що відповідно до нових положень Земельного кодексу України для відведення земельних ділянок, зокрема під спорудження пам'ятників, необхідно пройти два кола узгодження документації і, відповідно, отримати два позитивних рішення сесії Київської міської ради.

У липні я знаходився у відпустці у місті Києві і пішов у мерію до мого старого знайомого А.К.Голубченко, який працював першим заступником голови. Анатолій Костянтинович прийняв мене тепло і коли вислухав всі мої поневіряння, запропонував провести у нього нараду наступного дня з цього приводу. О десятій ранку ця нарада відбулася, де було прийнято рішення по відведенню землі але залишалося невирішеним питання фінансування будівельних робіт та благоустрою у зв'язку з тим, що у столичному бюджеті були відсутні кошти на здійснення робіт по встановленню пам'ятника. Я запропонував внести у розпорядження пункт, що кошти виділяють угорські спонсори, всі присутні з радістю на це зголосилися. Буквально через декілька тижнів рішення про дозвіл на будівництво пам'ятника було підписано Чернівецьким.

Тепер потрібно було шукати кошти для установки пам'ятника. Я став зустрічатися у Будапешті із керівниками провідних угорських компаній, представленими на ринку Києва, з метою, щоб вони взяли на себе фінансування наведених вище робіт. Спочатку керівництво фармацевтичної компанії «Гедеон Ріхтер» відповіло відмовою. Потім була зустріч із генеральним директором фармацевтичної компанія «Егіс» Гал Питерни , ця чудова жінка вже покидала свій пост, але прийняла мене із своїм наступником Ходас Іштваном. Ми прийшли на завод із Борисом Оніщукою заступником керівника торгівельно –економічної місії посольства, він саме і організував цю зустріч. Коли я повідомив про мету мого візиту Питерни сказала, що у зв'язку із кризою правління компанії прийняло рішення ніякої спонсорської допомоги не надавати. Мова йшла про 20 тисяч євро. У той же час вона пообіцяла переговорити із членами правління і переконати їх у необхідності надати допомогу цьому проекту. Через декілька днів вона передзвонила і повідомила про те, що кошти виділені.

Далі була справа техніки. Контроль за проведенням будівельних робіт, благоустрою проводив все той же Тібор Ваш.

Декілька слів про позицію посольства Угорщини у Києві. Під час візиту Г.Демського до Києва я пообіцяв йому автобусом посольства доставити пам'ятник до Києва. Але з'ясувалося, що постамент важить 1200 кілограм, а автобус спроможний перевозити лише 800. Тоді я запропонував А.Баршоні такий варіант: ми довозимо постамент та пам'ятник до кордону, а він далі до Києва. Відповідь була негативна. Тоді звернувся до керівництва компанії ІСД «Дунафер» та «Котнар» у питанні транспортування бюсту та постаменту пам'ятника Ш.Петефі до Києва. Вони з розумінням до цього поставилися та допомогли. Далі виникла проблема із зберіганням пам'ятника. Посол категорично відмовився залишати його на території дипломатичного представництва мотивуючи це рішення не хваткою місця. І цю проблему мені прийшлося вирішувати із Будапешту. Практично із самого початку і до кінця мої угорські колеги палець об палець не вдарили, щоб пам'ятник совісті угорської нації стояв у центрі Києва.

Але головне те, що 12 грудня 2009 року у місті Києві відбулося урочисте відкриття пам'ятника видатному угорському поету та революціонеру Шандору Петефі. На це свято зібралось більш ніж триста чоловік. Більшість із яких представляло угорську громаду міста. Були і поважні гості заступник міського голови С.Рудик, колишній міністр закордонних справ Г.Й.Удовенко. До цього пам'ятника сьогодні покладають квіти урядові, громадські делегації із Угорщини, а угорська громада міста Києва біля нього збирається для того щоб відзначити угорські національні свята. З правого боку пам'ятника викарбувані організації, які надали сприяння у встановленні пам'ятника, є там і посольство України в Угорщині.

Ось і все, про що хотілося розповісти про конкретні справи, які нам вдалося зробити за час моєї роботи у Будапешті. Час плине і багато що забувається. Але не тільки думка про те, що потрібно нагадати про добрі справи, які вдалося зробити спонукала мене на написання цієї статті. На жаль, у українських ЗМІ, останнім часом, українських дипломатів показують я недолугих, низькопрофесіональних та безвідповідальних людей. Тому і вирішив розказати читачам мого любимого часопису ЗПУ ці історії.

Можливо мій приклад спонукає і моїх колишніх колег – послів, розповісти і про свій досвід конкретних справ, які вони зробили у країні перебування.

Використана література:

1. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. /Редкол: Л.В.Губерський (голова) та ін. – К.: Знання України, 2004. – Т.1. - С.362
2. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. І доп. – К.: Знання, 2006. - С.232
3. Часопис «Громада» №4 (90) 2007 С.4.
4. Архів ПУ в УР, справа 342, 2007 рік
5. Ткач Д.І. Українсько-угорські відносини новітньої доби Науковий вісник дипломатичної академії. Випуск №15. – С.80
6. Часопис «Громада» №1 (99) січень-лютий 2009 р. С.5
7. У Будапешті відкрито пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932-33 років в Україні. Степан Ваш. Укрінформ 29.04.2008.

